

اقتصاد مقاومتی و توسعه سرمایه

نام و نام خانوادگی: یلدا شاه علی، دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد تفرش yalda.shahali@gmail.com

چکیده:

شرایط اقتصادی داخلی و محیط سیاسی پیرامون ایران به گونه ای رقم خورده که راهبردی خاص در مدیریت اقتصاد ملی در دستور کار قرار گرفته است که از آن به عنوان ((اقتصاد مقاومتی)) یاد می شود. این مقاله به چستی و تاثیر توسعه انسانی در فرایند اجتماعی - اقتصادی می پردازد و بر این باورست که رشد اقتصادی شرط لازم توسعه اقتصادی است و نه شرط کافی و دراین راستا کانون توسعه باید انسان باشد و هدف های عمده ای چون کاهش بنیادی فقر و اسکان برخورداران عادلانه از فرصت های اقتصادی را دنبال کند. در این مقاله توسعه به گونه ای از محور رشد اقتصادی فراتر و در فضای انسانی تر مورد توجه قرار گرفته اغلب تحقیقات انجام شده طی سالیان اخیر ، نشان میدهد که جامعه ی امروز ما با رشد فزاینده و نامتعارف پدیده ی فرد گرایی یا درجات خوش بینانه آن ، جمع گرایی محدود مواجه است که باید از آسیب های ناشی از آن پیشگیری یا کاسته شود. کاهش اعتماد عمومی به خصوص در جایی که دولت نیازمند همکاری جمعی و مشارکت مردمی هستند میتواند بسیار چالش انگیز باشد لذا سرمایه اجتماعی به عنوان یکی از عوامل تقویت اقتصاد کلان مطرح است.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، توسعه سرمایه ها ، توسعه انسانی ، سرمایه اجتماعی ، مشارکت مردمی

مقدمه :

اقتصاد مقاومتی مفهومی است که در پی مقاوم سازی، بحران زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی مطرح می شود که قطعاً باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت های عقلایی و مدبرانه پیش شرط و الزام چنین موضوعی است.

تأکید مقام معظم رهبری بر ضرورت تداوم تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی مبین سه وظیفه برای دولت، دست اندر کاران تولید و مردم می باشد. سه حلقه ای که نحوه ی تعامل آنها بر روی هم تأثیر مستقیم دارد و نتیجه نهایی آن به این تعامل وابسته است.

سرمایه انسانی به عنوان عامل اساسی در رشد و توسعه اقتصادی جوامع، از موضوعات مهم در ادبیات علم اقتصاد است به طوری که در نظریات جدید رشد به اهمیت آن به عنوان یک عامل اثر گذار تأکید شده است. از آنجایی که بهداشت و سلامت جامعه، آموزش و پرورش و مهارت ها، از مؤلفه های اصلی توسعه انسانی می باشد و به عنوان بخش نرم افزاری رشد و توسعه مورد توجه هستند در مقاله ی حاضر سعی شده است تأثیر این مؤلفه ها بر توسعه انسانی، رشد اقتصادی با محوریت اقتصاد مقاومتی مورد بررسی قرار دهد. از آنجایی که اقتصاد مقاومتی در پی مقاومت سازی تأکید به ظرفیت های اقتصادی داخلی دارد لذا سرمایه های انسانی می تواند در نیل با این مهم نقش قابل ملاحظه ای را داشته باشد.

بنای اقتصاد مقاومتی از دل رفتارهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم بیرون می آید. از این رو با یک رویکرد انقلابی و جهادی در چهار سطح تصمیم سازی، مدیریت، نیروی کار و سرمایه می توان فرصت هایی را برای گسترش حضور مردم در اقتصاد فراهم نمود. در لایه های تصمیم سازی و مدیریت کلان، تقویت نهاد های مردمی و تفویض اختیار به آنان اصل مهم است. ایفای نقش پر رنگ مردم در اقتصاد مقاومتی از آن جهت شایان توجه است که اقتصاد مقاومتی از نظر ماهیت، اقتصادی مردمی است.

حضور فعالانه ی انجمن ها، اتحادیه ها و تشکل های توانمند و تخصصی در سطح اقتصاد باعث جلوگیری از شکل گیری و گسترش انحصار و تحکیم حرکت های جمعی، هم افزا و جهادی خواهد شد.

در این رویکرد دولت به جای تعامل با خود بنگاه ها با تشکل های جمعی و نمایندگان بنگاه مواجه خواهد بود. اگر قرار باشد به نهاد سازی های مؤثری در اقتصاد مقاومتی اقدام کنیم هیچ لزومی ندارد که این نهاد سازی ها را صرفاً دولت انجام دهد، بلکه ضروری است مردم نیز به همان نسبت و حتی بیشتر وارد این عرصه شوند تا از ورود رانت خوارها به اقتصاد جلوگیری شود.

این رفتارها و تصمیم گیری ها می تواند به تحکیم هر چه بیشتر مؤلفه های مؤثر در سرمایه های اجتماعی بپردازد.

اقتصاد مقاومتی چیست و چه پیشینه ای در سطح کشورهای دنیا داشته است؟

همانگونه که می دانیم طی سالهای اخیر کشور ما در شرایطی بسیار نابرابر نسبت به سایر کشورهای جهان بوده و در حوزه های اقتصادی خود با مسائل یا مفاهیمی روبرو شده است که تاکنون در هیچ کجای دنیا به صورت عملی یا حتی تجربی مشابه نداشته، به عنوان نمونه تا به حال شواهدی مبنی بر تحریم بانک مرکزی یک کشور به مدت طولانی وجود نداشته است.

نمونه اشاره شده از جمله تاثیرگذارترین نوع تحریمها است، به طوری که وصول درآمد حاصل از فروش کالاهای صادر شده به کشورهای جهان را دچار مشکل نموده و اقتصاد ایران را با تهدیدی جدی روبرو کرده است. شاهد این مدعا این است که مقامهای دولت آمریکا تحریمهای اعمال شده علیه ایران را سخت ترین و فلج کننده ترین تحریمها در طول تاریخ دنیا نامیده اند.

در این راستا مقام معظم رهبری به عنوان عالیترین مقام کشور، تدابیر و راهنمایی های لازم را با طرح «اقتصاد مقاومتی» که تاکنون در ادبیات علم اقتصاد به کار گرفته نشده است را بیان فرموده اند. رهبر معظم انقلاب با ابلاغ سیاست های کلی «اقتصاد مقاومتی»، در تاریخ ۹۲/۱۱/۲۹ تاکید داشتند که اقتصاد مقاومتی خواهد توانست الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند.

در واقع اقتصاد مقاومتی، راهکاری است که کشور بتواند در یک شرایط ویژه که مورد تحریم ابرقدرتهای دنیا قرار گرفته است، به سوالهای اساسی اقتصاد مبنی بر چگونگی تولید و توزیع کالاها و خدمات پاسخ دهد، همچنین سرمایه گذاری های لازم برای کاهش وابستگی به کشورهای دیگر، به خصوص کشورهایی که چشم طمع به منابع و سرمایه های مادی و معنوی جمهوری اسلامی ایران دارند را داشته باشد.

اقتصاد مقاومتی الگوی غالبی است که متناسب با شرایط جامعه امروز ما و با تمرکز به استقلال اقتصادی کشور مطرح شده است. در دوره ای که بحرانهای اقتصادی، وضعیت بسیاری از کشورهای بزرگ دنیا را تهدید می نماید و نظامهای اقتصادی آنها نتوانسته است پاسخگوی نیازهای ضروری جوامعشان باشد، به گونه ای که مصرف گرایی فرهنگ عمومی آنها شده و زمینه اتلاف سرمایه های بشری را فراهم آورده است، با اقتصاد مقاومتی می توان از منابع کنونی کشور به نحو مطلوبی استفاده نمود.

چه ویژگی خاصی در سیاستهای کلی «اقتصاد مقاومتی» مشاهده می شود؟

یکی از نقاط ضعف اقتصاد ما عدم استفاده بهینه از پتانسیل موجود در سرمایه انسانی کشور است، سرمایه ای که توان تولید علم را در حال حاضر داشته و رتبه بسیار خوبی در تولید علم کسب کرده است.

دانشمندان و پژوهشگران ایران ۱.۵۸ درصد از تولید علم در جهان را به خود اختصاص داده اند.

این موضوع بیانگر این است که سرمایه انسانی کشور ما شایستگی تولید دانش را داشته است، اما برای بکارگیری دانش، در جهت تولید ارزش اقتصادی به اندازه کافی کار نشده است.

اقتصاد مقاومتی و سرمایه های علمی و انسانی

دانش، یکی از عوامل بسیار مؤثر در تحولات اقتصادی و اجتماعی یک جامعه به شمار می آید و از جمله منابعی است که می توان آن را بدون کاهش و استهلاک، با دیگران به اشتراک گذاشت.

این ویژگی، یک مشخصه منحصر به فرد برای این منبع محسوب می گردد که برخلاف سایر منابع فیزیکی مثل سرمایه، دارایی های مادی و منابع طبیعی، استفاده از آن، از کمیّتش نمی کاهد و می توان از آن بارها استفاده کرد.

این در حالیست که در الگوهای اولیه رشد اقتصادی، بیشتر بر عوامل فیزیکی تولید مانند سرمایه فیزیکی، نیروی کار و زمین به عنوان منابع تولید تأکید کرده اند، اما در مدل های جدید رشد اقتصادی، بهره وری عوامل تولید نیز به عنوان یکی از ارکان رشد اقتصادی معرفی می شود و دانش به عنوان یکی از مؤثرترین عوامل در بهره وری و رشد اقتصادی مطرح می گردد.

بنابراین می توان نتیجه گرفت که اقتصاد دانش بنیان تأثیر بسزایی در افزایش تولید سرانه بالاتر و کاهش نابرابری در توزیع درآمد خواهد داشت.

امروزه اصطلاح اقتصاد دانش بنیان، گویای تأکید بر نقش دانش و فناوری در جریان توسعه اقتصادی است. از این رو، می توان گفت در اقتصاد دانش بنیان، نگاه به دانش از نظر کیفی و کمی با اهمیت تر از گذشته بوده است.

بسیاری از اقتصاددانان بر این باورند که امروزه دیگر حجم سرمایه و اندازه بازار در توسعه اقتصادی کشورها نقش اساسی ندارد، بلکه این نقش را دانش و فناوری ایفا می کند. نکته ای که باید همواره در نظر داشت این است که برای دستیابی به اقتصاد دانش بنیان، فقط تولید و توزیع اطلاعات و پرداختن به آموزش و پژوهش کافی نیست، بلکه نکته مهم به کارگیری آنها در استفاده از منابع اقتصادی به صورت مستمر و پایدار است.

به عبارت دیگر، کاربردی کردن دانش و استفاده مؤثرتر از آن در گسترش ظرفیت‌ها و ارتقای درجه بهره‌برداری از منابع است که تحقق یک اقتصاد دانش‌بنیان را ممکن می‌سازد. در حقیقت اقتصاد دانش‌بنیان با بهره‌وری بیشتر عوامل تولید و رفتار بهینه اقتصادی از نظر تخصیص منابع کار می‌کند و در نتیجه، دارای نرخ رشد اقتصادی بالاتری خواهد بود.

در قرن بیستم اقتصاد مبتنی بر صنعت بود. در این قرن هر موسسه یا هر کشوری که دارایی‌های فیزیکی و سرمایه‌های مادی و مشهود بیشتری داشت، ثروت بیشتری تولید می‌کرد. اما در قرن ۲۱ اقتصاد مبتنی بر دانش است. بررسی‌های معطوف به سال ۱۹۲۵ میلادی حکایت از آن دارد که نسبت دارایی‌های نامشهود به دارایی‌های فیزیکی و مشهود ۳۰ به ۷۰ بوده است حال آنکه در دهه ۱۹۹۰ میلادی این نسبت به ۶۴ به ۳۶ تغییر و افزایش یافته است. به زعم صاحب‌نظران، سرمایه فکری و انسانی مهم‌ترین دارایی نامشهود و عامل اساسی در عملکرد مالی سازمان‌ها و کشورهاست. سرمایه انسانی، سرمایه‌ی فراتر از دارایی‌های فیزیکی و دارایی‌های مشهود است. امروزه سرمایه انسانی در خلق ارزش افزوده و تولید ناخالص داخلی سهمی چشمگیر یافته است به همین دلیل در سطح ملی و بنگاهی نیز عملکرد مالی و اقتصادی سخت تحت تاثیر دارایی‌های فکری و سرمایه انسانی قرار دارد. بعد از انقلاب صنعتی، واحدهای تولیدی با تولیدات فراوانی مواجه شدند. بر اساس تابع تولید یعنی $Q=F(L,K)$ نیروی کار و سرمایه، دو عامل اصلی و مهم تولید هستند. آنگاه، این سوال مطرح شد که هر کدام از این دو عامل تولید چه سهمی از محصول تولیدی را دارا هستند. نوع پاسخ به این پرسش تعیین‌کننده نوع نظام اقتصادی خواهد بود. اقتصاد سرمایه‌داری براساس مبانی بینشی و ارزشی خود و نیز برپایه اصول متخذ از آنها یعنی اصالت فرد، اصالت مالکیت فردی مطلق، اصل آزادی مطلق اقتصادی، اصل رقابت اقتصادی و اصل عدم مداخله دولت در روابط اقتصادی مردم پاسخ داد که تمام مازاد تولید به سرمایه اختصاص دارد و نیروی کار تنها یک دستمزد ثابت دریافت می‌کند.

با این پاسخ، منزلت انسان به شدت تنزل و سرمایه که در اختیار افراد خاصی قرار گرفته بود جایگاه رفیعی پیدا کرد. این وضعیت باعث شد، ثروت جامعه در دست افراد اندکی جمع شود و در طرف دیگر، خیل گرسنگان کارگر قرار گیرد باید متذکر شد، نظام سرمایه‌داری با توجه به مبانی شرک‌آمیز خود و اصول برخاسته از آن، جایگاه انسان را در فرآیند پیشرفت به شدت تنزل داد و جایگاه سرمایه را فزونی بخشید. این امر باعث شده است تا مدیریت فرآیند پیشرفت، مالکیت منابع و محصول تولیدی سهم سرمایه شود. در واقع نیروی کار در الگوی پیشرفت نظام سرمایه‌داری در خدمت سرمایه قرار گرفته است.

نتیجه چنین وضعیتی، فقر طبقاتی شدید در همه دنیا بوده و این نتایج تاکنون نیز ادامه داشته است چون اولاً فقر و فساد و شکاف درآمدی شدید در دنیا حاکم است، ثانیاً رکود شدید در بازارهای مالی و تولیدات صنعتی وجود دارد، ثالثاً کاهش قدرت خرید مردم، آنان را با مشکلات فراوانی برای تامین حداقل‌های زندگی مواجه کرده است، رابعاً اخراج انبوه کارکنان باعث افزایش خیل بیکاران در دنیا شده است. همین کارکنان، هنگام رونق اقتصادی تنها درآمد ثابت خود را دریافت می‌کنند، اما هنگام رکود باید از کارخانه‌ها و موسسات اخراج شوند.

افزون بر شرایط تاریک پیش‌گفته، نظام سرمایه‌داری برای حفظ و توسعه سلطه خود بر منابع کشورهای در حال توسعه، شورای امنیت و حق وتوی ناعادلانه را در کنار ناتو به‌عنوان بازوی نظامی خود، در اختیار گرفته و هرگونه ظلمی را روا می‌دارد. آنان براساس همان مبانی و

اصول، دنیا را به صورت یک بنگاه اقتصادی انحصاری با همه لوازمش درآورده‌اند و به چپاول ثروت ملل ضعیف می‌پردازند.

جایگاه سرمایه و انسان در الگوی اقتصادی و پیشرفت اسلامی

از دیدگاه اسلام، سرمایه عقیم نیست، بنابراین، بخشی از تولیدات سهم سرمایه است، اما آموزه‌های اسلامی به انسان نگاه ویژه‌ی دارد که می‌توان آن را اینگونه توصیف کرد: ۱- انسان اشرف تمام مخلوقات عالم (مومنون آیه ۱۴) و مسجود ملائکه است (بقره آیه ۳۴). ۲- انسان جانشین خدا در روی زمین است (بقره آیه ۳۰ و انعام آیه ۱۶۵). ۳- حفظ کرامت انسانی مورد تاکید آموزه‌های قرآنی است (بنی‌اسرائیل آیه ۷۰). ۴- قرآن کریم تاکید دارد که تمام نعمت‌های الهی از جمله سرمایه، برای انسان آفریده شده است (بقره آیه ۲۹). خداوند متعال در آیه دیگری، بهره‌مندی همه مردم از نعمت‌های الهی را بر خود واجب کرده است (هود آیه ۶). در بعضی از آیات، خداوند متعال مردم را به بهره‌مندی از نعمت‌های الهی دعوت می‌کند (انعام آیه ۱۴۲). بنابراین، بهره‌مندی از نعمت‌های الهی حق همه مردم است.

این نوع نگاه به انسان و سرمایه، نگاهی کاملاً «متفاوت» از نگاه سرمایه‌داری است و انسان را محور و سرمایه و دولت را در حاشیه و در خدمت انسان قرار می‌دهد. متناسب با این نوع نگاه، انسان و نیروی کار باید مالک منابع تولید و محصول تولیدی، مدیر فرایند تولید، متناسب با توان و تخصص خود از دستمزد ثابت و متناسب با میزان سهم مالکیت منابع تولید، از سهم سود بهره‌مند شود. سرمایه نیز متناسب با نقش خود از درآمد مناسبی بهره می‌برد. دولت نیز برای تثبیت جایگاه انسان و نیروی کار، نقش خود را ایفا می‌کند. جایگاه انسان و نیروی کار در چنین اقتصادی، ترفیع و جایگاه سرمایه و سرمایه‌داری تنزل می‌یابد. برای تحقق و تثبیت چنین جایگاهی برای انسان در برابر سرمایه و سرمایه‌داری، باید از سرمایه‌عظیم اجتماعی اسلام که در قالب اتحاد و تعاون و مسوولیت‌پذیری اجتماعی تبلور می‌یابد و زمینه تحقق اقتصاد انسانی را فراهم می‌کند، استفاده کرد.

اقتصاد مقاومتی و نقش سرمایه انسانی

با وجود ارزش‌های مورد نظر و تاکید نظام سرمایه‌داری، این واقعیت است که هیچ فرآیند تولیدی اختراع و تجربه نشده است که به کار انسان نیازمند نباشد و بدون مشارکت او صورت پذیرد. مشارکتی که در طول توسعه و تکامل تاریخی جوامع با تغییرات کیفی و کمی کار انسانی در تولید روبه‌رو بوده است. نقش نیروی انسانی از کار بدنی به پیشرفته‌ترین مرحله (یعنی اینکه انسان بیشتر فکر کند و ماشین کار کند) رسیده است. توسعه صنعتی به اتکای دو منبع مهم سرمایه‌ی یعنی سرمایه «فیزیکی» و سرمایه «انسانی» صورت می‌گیرد.

الگوی اقتصاد مقاومتی میتواند در زمینه تولید، انتشار و کاربرد دانش بسیار موثر باشد. درحالی که در دو انقلاب کشاورزی و صنعتی تکیه اصلی اقتصاد بر منابع طبیعی و ماشین آلات بود. در الگوی نوظهور و امروزی، پویایی و حرکت اقتصاد به ظرفیت مولد و خلاق ذهن انسان تکیه دارد. در نتیجه، از ویژگی های مهم این الگوی جدید اقتصادی آن است که نهاده اصلی آن دانش و دانایی است، به این معنی که وزن دانش به طور قابل ملاحظه یی در مقایسه با دوره های قبل افزایش یافته است.

این نهاده (دانش ودانایی) دو تفاوت عمده و بنیادین با سایر نهاده ها دارد. اول اینکه، کمیابی درمورد آن مصداق ندارد. آنچه کمیاب است، استفاده و بهره روری از دانش در راه های معنادار است. به این معنی که هر کشور باید با توجه به شرایط و نیازهای خود از میان انبوه دانش که به صورت های مختلف در دسترس است، گزینشی عاقلانه و آگاهانه انجام دهد. دومین مشخصه تفاوت آن است که دانش به جای بازدهی نزولی، بازدهی صعودی دارد. یعنی برخلاف سایر نهاده ها که از قانون بازدهی نزولی تبعیت می کنند، دانش هر قدر هم که به کار گرفته شود، بازدهی مثبت و صعودی خواهد داشت. این ویژگی، اهمیت سرمایه گذاری در دانش را نشان می دهد. سرمایه گذاری در دانش می تواند ظرفیت تولیدی سایر عوامل تولید را افزایش داده و باعث تبدیل آنها به فرایندها و محصولات جدید شود.

در مجموع همان گونه که در تعریف کشورهای OECD هم از اقتصاد دانایی محور برمی آید، در این الگوی نوین اقتصادی وظیفه اصلی عاملان اقتصادی، تولید، توزیع و کاربرد دانش است. مرحله اول برای تحقق این چرخه، جذب دانش مورد نیاز است. مهارت های انسانی در این مرحله از توسعه اقتصادی نقش کلیدی دارند. بنابراین «سرمایه انسانی» محور بحث اقتصاد دانایی محور خواهد بود. تئوری «سرمایه انسانی» در سال ۱۹۶۰ به وسیله شولتز مطرح شد و بعدها در سال ۱۹۶۴ بکر آن را تعقیب کرد. مشهورترین اثر علمی بکر، «تئوری سرمایه انسانی» است. از نظر وی، سرمایه انسانی به دارایی های فردی ای اشاره دارد که می تواند ذاتی یا اکتسابی باشد و زمانی ایجاد می شود که مهارت و توانایی های یک فرد افزایش پیدا می کند که شامل دانش، مهارت و توانایی فنی، ویژگی های فردی مانند هوش، انرژی، نگرش، تعهد، توانایی برای یادگیری، استعداد، خلاقیت، تمایل برای تسهیم اطلاعات، مشارکت در گروه و تمرکز بر اهداف سازمان است. در یک طبقه بندی دیگر، چن و همکارانش، سرمایه انسانی را مشتمل بر دانش، مهارت ها، توانایی ها و طرز فکر کارکنان دانسته اند. به طور دقیق تر، این عامل به صورت ترکیبی از شایستگی ها، طرز تفکر و خلاقیت کارکنان متبلور می شود و به منزله شایستگی های کارکنان که می تواند منجر به عملکرد شغلی موثر شود، تعریف شده است.

مدیریت منابع انسانی

آینده خدمات عمومی اهمیت بسیاری دارد. پرداخت حقوق و دستمزد مسلمان «یکی از موضوعات اساسی در روابط شغلی و استخدام، انگیزش، رضایت شغلی، پایداری و حفظ کارکنان محسوب می شود. علاوه بر آن، پرداخت نمایانگر سبک مدیریت و ارزش های غالب سازمانی بوده و اهمیت نمادینی دارد. از این رو، بهبود و توسعه خط مشی های حقوق و دستمزد یکی از اجزای تفکیک ناشدنی مدیریت راهبردی منابع انسانی در همه بخش ها و مشخصا بخش دولتی است. به نظر می رسد در محیط سیاسی، اجتماعی ما که دولت و حتی سازمان های غیردولتی با محدودیت منابع روبه رو هستند، سیاست ها و تصمیمات حقوق و دستمزد باید میان اهداف دوگانه، «انگیزش و برابری» و «توانایی دولت و کارفرما در پرداخت»، تعادل ایجاد کند. هدف راهبردی باید پرداخت حقوق و دستمزد کافی برای جذب و حفظ

توانمندترین افراد باشد. در این راه تغییر این تصور و رویکرد که کارکنان به خصوص کارکنان بخش عمومی هزینه‌هایی هستند که باید کاهش یابند به این تلقی که دارایی‌هایی هستند که در این جنبه از مدیریت منابع انسانی، باید توجه جدی داشت که در برخی فرهنگ‌های ذاتا جمع‌گرا مانند جامعه ما ارزشمند شمرده شوند، بسیار مهم خواهد بود.

جدایی از دیگران، حتی اگر به معنای تایید فرد باشد، لزوماً مطلوب نیست. تغییر و یا تاکید افراطی بر سیستم‌های پرداخت فردی مبتنی بر عملکرد به دلیل ارزش زیادی که برای احترام به ارشدیت و تجربه قایل هستند، مخاطره‌آمیز خواهد بود. بنابراین تغییر بی‌محابای سیستم‌های پرداخت فردی به خصوص در خدمات کشوری که محرز نیست سازمان‌های خدمات عمومی بتوانند با ارایه پرداخت‌های مرتبط با عملکرد و توانایی‌های فرد، انگیزه کارکنان را افزایش دهند، توصیه نمی‌شود چراکه خدمات عمومی معمولاً به همکاری گسترده متکی است و نمی‌توان از آن برای ایجاد انگیزه‌های رقابت‌دراخل گروه‌های کاری یا بین همکاران استفاده کرد. واقعیتی که باید سیاست‌ها و ابزارهای مدیریت منابع انسانی به قصد افزایش تولید ملی (خدمات و کالا)، آن را منظور نظر قرار دهد.

ایران در حوزه دانش و فناوری دارای بالاترین شتاب علمی در جهان است

کشور ایران در حوزه دانش و فناوری، دارای بالاترین شتاب علمی در جهان بوده بطوریکه طبق آمار منتشره ۴۸۰۰۰۰۰ نفر دانشجوی و صد هزار هیئت علمی با انواع آزمایشگاه‌های مجهز و توان‌های بالای تحقیقاتی بلا استفاده در کشور وجود دارد این آمار سوای از نخبگانی است که برای کار و حقوق بالا به کشورهای اروپایی و آمریکایی مهاجرت کرده اند، در صورتیکه اگر میدان کار برای آنها در داخل فراهم می‌شد مجبور به رفتن از ایران نمی‌شدند.

نتیجه گیری:

همان گونه که گفته شد، نقش نیروی انسانی در فرایند تولید از دیدگاه نظریه‌های اقتصادی در طول زمان دچار تغییرات قابل توجهی شده است. این دگرگونی‌ها دامنه‌یی را در بر می‌گیرد که در یکسوی آن مفهومی به نام «نیروی کار» قرار می‌گیرد که تنها با توانمندی‌های فیزیکی و صرف نیروی جسمی ظهور می‌یابد و ارزیابی می‌شود و در سوی دیگر آن، مفهوم «سرمایه انسانی» معرفی می‌شود که حاصل انباشت «دانش»، «مهارت»، «تجربه»، «هوشمندی» و «تعهد و وفاداری» انسان‌هاست.

نقش و سهم این مقوله در ارزش‌آفرینی و خلق ارزش‌ها و مزیت‌های بیشتر در سازمان‌ها و به‌ویژه در تولید کالاها و خدمات، نقشی متفاوت است که این تفاوت در اقتصادهای امروزی که ویژگی آن کار با ابزارها و تجهیزات پیشرفته و تولید براساس معیارها و انتظارات کیفی سنگین و علی‌حده است، اهمیتی حیاتی دارد. ایفای نقش شایسته سرمایه انسانی در حمایت از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (تولید باکیفیت‌تر، رقابت‌پذیرتر و متکی بر منابع ملی) معطوف به شرایط درونی حوزه‌های تولیدی از یک طرف و متناسب و متعامل با محیط و اقتضات بیرونی (محیط دور و نزدیک) آنکه اساسا «درکارایی و کارآمدی افزون‌تر، کیفیت برتر و بهره‌وری و خلق ارزش‌های بیشتر و رقابتی‌تر همچنین مسوولیت‌پذیری و کار اخلاقی‌تر تجلی و ظهور می‌یابد، نیازمند و مستلزم آن است که:

با بهره‌گیری هر چه افزون‌تر و هر چه دقیق‌تر از تخصص‌ها، «مدیریت» را در کشور معنی‌دارتر و غنی‌تر کنیم

۲۸
آبان
۱۳۹۴

دانش بنیان
اقتصاد مقاومتی

منابع:

- ۱- روزنامه اقتصادی تعادل، نسخه آزمایشی، کد خبر ۱۵۸۹
- ۲- سری مقاله های همایش های ایران- پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران ۱۳۹۳
- ۳- شبکه اطلاع رسانی راه دانا - سردبیر مقصد زکی زاده
- ۴- خبرگزاری مهر Mehr news agency